

Vänersborgs tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1070
462 28 Vänersborg

Yttrande i mål nr F 416-26

A. Fortifikationsverkets stämmningsansökan bör avvisas som för sent inkommen vad beträffar delägarna i samfälligheten s.86 Käsö

I expropriationsbeslutet från Regeringen Fi2019/01310 den 8 april 2021 föreskrivs att ansökan om stämning skall inges senast inom ett år efter expropriationsbeslutet. Ingen sådan ansökan om stämning finns det utskick i mål nr F 416-26 från Mark-och miljödomstolen vad beträffar delägarna utan endast beträffande Brännö Bys samfällighetsförening som är en juridisk person utan delägarskap eller ombudskap för delägare..

Expropriationsbeslutet ifråga kan inte längre göras gällande efter den 8 april 2022, varför rättegångshinder föreligger även av denna anledning. Inget nytt expropriationsbeslut har fattats.

Bifogat är en tidigare ansökan om stämning till en sakägare, men inte ägare eller delägare, Brännö bys samfällighetsförening. Mark- och miljödomstolens datumstämpel på stämmningsansökan är f ö oläsbar. Att HD beslutat den 30 januari 2026 att även Brännö Bys samfällighetsförening är sakägare innebär endast att stämmningsansökningen kan göras gällande i förhållande till dem, men de är inte att betrakta som ägare eller delägare i lagens mening enligt expropriationslagen 5 kap 5 och 6 §§..

Ingen stämmningsansökan riktad till delägarna har bifogats i målet.

Fortifikationsverket hade ju på ett tidigt stadium fullt ut kunnat förutse att stämning behövt riktas också till delägarna. Detta följer ju tydligt av Expropriationslagen (ExL) 5 kap 2 och 5 och §§ och stod inte om annat klart redan vid avvisningsbeslutet i MMD och senare i MÖD samt därefter i HD. Ingenstans i vare sig lag eller alla dömande instanser har delägarnas rätt som sakägare ifrågasatts. Samtliga instanser har betonat detta som självklart. Trots att nära fyra år förflutit efter MMD avvisning av stämmningsansökan har FortV inte ansökt hos regeringen om nytt expropriationstillstånd.

Ettårsgränsen för beslutets giltighet innebär ju bl a att stora förändringar snabbt kan ske beträffande förutsättningarna för meddelandet av expropriationsbeslutet. Under alla omständigheter är det ovan nämnda gällande rätt som FortV har att rätta sig efter. FortV:s senfärdighet med att ansöka om stämning riktad till delägarna genom att vänta till bara 4 dagar innan beslutet om expropriation löpt ut innebar ju att man fränhänt sig möjligheten att ansöka om stämning riktad till delägarna för den händelse avvisning skulle ske av den anledningen.

Den rättsliga prövningen om av avvisningen gällde ju endast huruvida Brännöbys samfällighetsförening var rätt motpart och inte huruvida delägarna också var sakägare. Inte heller gör beslutet i HD att samfällighetsföreningen kan anses som delägare eller ombud för delägare. Samfällighetsföreningen som juridisk person har inget delägarande i samfälligheten s.86. Detta har ju alltså utan all tvekan varit klart redan från början. Att samfälligheten också av HD:s majoritet ansågs vara en sakägare innebär ju inget alls för delägarnas del.

FortV har själva orsakat den juridiska omgång som följer av sitt senfärdiga agerande, till både kostnader och besvär för regeringen, domstolar och delägare. Rättsläget är ju nu att

giltigt expropriationstillstånd saknas genom FortV:s egen förskyllan och fyra år långa överksamhet. Det enda som hänt rättsligt sett är ju att samfälligheten som juridisk person genom HD:s beslut läggs till den redan talrika delägarkretsen. Stämningensansökan från 2022-04-04 kan alltså prövas beträffande Brännö bys samfällighetsförening, men beträffande delägarna finns inget expropriationsbeslut och ingen stämningensansökan. HD beslutar ju inte om annat än det FortV fört talan om och de brister som finns och avgränsningen av FortV:s talan kan ju HD inte påverka.

B. Om Mark- och miljödomstolen anser att målets handläggning ändå kan fortsätta yttras följande.

1 Yrkandet att med äganderätt överta samfälligheten s.86 Käsö bestrides.

2. Expropriationstillståndet Fi2019/01310 bör upphävas enligt ExL 3 kap 10 §. Grund för expropriation saknas. Delägarna fick inte yttra sig vid handläggningen av expropriationstillståndet som därmed torde vara en nullitet eller en domvilla. FortV har vidare drivit ärendet utan erforderlig undersökning om förvärv kunnat ske på marknadsmässiga villkor, vilket är associations- och avtalsrättsligt okomplicerat även vid många delägare t ex i form av aktieägare. Istället belastas delägare och rättsväsen med en komplicerad expropriation utan att iaktta lagreglerna gällande ägare vid utverkande av expropriationstillståndet eller stämning. Därmed strider expropriationen mot ExL 2 kap 12 § 1 st. Syftet är med expropriation är ju att uppnå marknadsvärde. Detta bör ju ske på ett enkelt sätt om det är möjligt utan att sätta igång decennielånga omfattande processer som hade kunnat helt undvikas genom ett enkelt professionellt associationsrättsligt förvärv

Materiell grund för expropriation saknas vidare då Försvaret redan 1936 exproprierat ett område på den intilliggande Galterö som sedan dess utan hinder kunnat användas för samma ändamål och efter 1936 fortgående anpassats till Försvarets krav i enlighet med skälen för det nu aktuella expropriationstillståndet av Käsö som enkelt uttryckt därmed är onödigt. Försvaret behöver inte två snarlika och jämstora områden intill varandra för samma ändamål. Käsö beskrevs f ö 2004 av Forsvarsdepartementet som en *forsvarsgemensam konferensanläggning*, dvs en icke-militär användning. Ingen väsentlig förändring av användningen har skett därefter.

3. Ansökan om stämning innehåller en värdering som inte kan godkännas. Värderingen är partisk till förmån för Fortifikationsverket och utan kontakt med verkliga marknadsvärden i området. Bl a har avyttring av en liknande intilliggande ö, Stora Varholmen, tillhörig kommunen, skett för ett par år sedan till mångdubbelt högre pris per ytenhet.

Ovanstående kommer att utvecklas vidare vid målets fortsatta handläggning.

Stockholm den 17 april 2026



Mats Flodin, jur dr
Wittstocksgatan 7, lgh 1501
115 24 Stockholm
Tel 08-661 74 71, 0708-866 430
mats.flodin@stofu.se

Delägare i Brännö 5:37, 2:34 m fl fastigheter, delägande i s.86 Käsö